

ВИСНОВОК
антикорупційної експертизи проєкту постанови Кабінету Міністрів України
«Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету
місцевим бюджетам на реалізацію інфраструктурних проєктів та розвиток
об'єктів соціально-культурної сфери»

Картка проєкту

Розробник проєкту постанови: Міністерство інфраструктури України (Мінінфраструктури)	Мета проєкту постанови – визначення порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам у межах загального обсягу бюджетних призначень, передбачених Міністерству інфраструктури України на 2022 рік у загальному фонді державного бюджету на реалізацію інфраструктурних проєктів та розвиток об'єктів соціально-культурної сфери	Проект постанови надіслано відповідно до §37 ² Регламенту Кабінету Міністрів України
---	---	---

Резюме антикорупційної експертизи

За результатами розгляду чинного *Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію інфраструктурних проєктів та розвиток об'єктів соціально-культурної сфери*, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2021 № 544, встановлено, що цей нормативно-правовий акт містить низку корупціогенних факторів, оскільки не передбачає прозорого способу визначення суб'єктів державної підтримки та вичерпно не врегульовує порядку відбору пропозицій про фінансування.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» змінено головного розпорядника за відповідною бюджетною програмою з Міністерства фінансів України на Міністерство інфраструктури України. З урахуванням цих законодавчих змін розробником було подано оновлений проєкт постанови.

Однак запропонований проєктом постанови механізм розподілу державних коштів у більшості положень є аналогічним чинному порядку, що може призвести до непрозорого розподілу бюджетних коштів та використання механізму субвенції у політичних інтересах.

З урахуванням викладеного, за результатами антикорупційної експертизи проєкту постанови Національне агентство встановило корупціогенні фактори, які можуть призвести до упередженого розподілу коштів у розмірі 8,7 млрд грн за бюджетною програмою «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію інфраструктурних проєктів та розвиток об'єктів соціально-культурної сфери», а саме:

1) неврегульованість діяльності та порядку прийняття рішень комісією у складі представників Міністерства інфраструктури України та членів Комітету Верховної Ради України з питань бюджету, рішення якої є ключовими у визначенні напрямів та регіонів фінансування;

2) відсутність принципів та критеріїв, на основі яких визначаються об'єкти для фінансування;

3) ризик неефективного використання бюджетних коштів шляхом визначення напрямів спрямування субвенції у спосіб, який не дає змоги однозначно ідентифікувати об'єкти фінансування.

Опис виявлених корупціогенних факторів

1. Встановлення або розширення дискреційних повноважень органу державної влади чи органу місцевого самоврядування або особи, уповноваженої на виконання функцій держави чи місцевого самоврядування, за відсутності визначення вичерпних випадків, підстав, форм, строків, порядку здійснення таких повноважень, контролю за їх здійсненням та відповідальності за можливі зловживання під час їх здійснення

1.1. У п. 6 проекту Порядку пропонується для підготовки у 2022 році пропозицій щодо розподілу субвенції по об'єктах (заходах) створити комісію зі складу представників Мінінфраструктури та членів Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (не менше 50 відсотків складу комісії). При цьому загальний кількісний склад комісії проектом Порядку не визначений.

До повноважень зазначеної комісії належатиме, зокрема:

- розгляд пропозицій по об'єктах (заходах), які претендують на отримання субвенції, поданих обласними та Київською міською держадміністраціями;
- формування відповідного проекту акта щодо розподілу субвенції між місцевими бюджетами за об'єктами (заходами), який направлятиметься на розгляд Кабінету Міністрів України.

Попри те, що п. 5 проекту Порядку визначає умови надання субвенції, критерії, за якими відбуватиметься відбір пропозицій для включення їх до проекту акта Кабінету Міністрів України щодо розподілу субвенції, проектом Порядку не визначені. Таким чином, неможливо встановити, якими підставами для вибору керуватиметься комісія у випадку отримання пропозицій, кожна з яких відповідає умовам надання субвенції.

Зазначене може призвести до упередженого розподілу субвенції в регіони, використання механізму субвенції для прихованого лобіювання політичних інтересів, а також застосування підходів, які не враховують кількості населення в адресних територіальних округах, а також його соціально-економічного темпу розвитку порівняно з іншими запитувачами.

Також положеннями проекту Порядку в цілому не врегульований порядок проведення засідань комісії, а також не передбачені гарантії прозорості її діяльності.

Натомість встановлення прозорого порядку роботи комісії з чітко визначеним алгоритмом прийняття нею рішень є необхідною умовою для ефективного розподілу субвенції та застосування соціальних та економічно обґрунтованих підходів під час визначення напрямів її спрямування.

Рекомендації НАЗК:

- у проекті Порядку визначити загальний кількісний склад комісії;
- з метою забезпечення прозорості діяльності комісії та усунення умов для лобіювання політичних інтересів визначити критерії, якими керуватиметься комісія

при прийнятті рішення про включення поданих пропозицій до проєкту акта Кабінету Міністрів України щодо розподілу субвенції, для прикладу, враховувати кількість населення регіону та стан його соціально-економічного розвитку як критерії розподілу субвенції;

- зробити процес розподілу інфраструктурної субвенції прозорішим, у проєкті Порядку передбачити положення щодо обов'язкового оприлюднення пропозицій, які надійшли на розгляд комісії;

- встановити обов'язковість відкритого проведення засідань комісії, у тому числі шляхом онлайн-трансляції засідань, та визначити обов'язковість завчасного інформування громадськості про дату, час та порядок денний таких засідань;

- передбачити необхідність детального обґрунтування прийнятих рішень у протоколі, який надалі оприлюднюватиметься на офіційному вебсайті Мінінфраструктури.

1.2. Положеннями п. 6 проєкту Порядку надається право на отримання субвенції обласним та Київській міській держадміністраціям шляхом надання пропозицій про об'єкти (заходи), які потребують фінансування у межах відповідної бюджетної програми.

Однак проєктом Порядку не визначається механізм формування зазначених пропозицій місцевими державними адміністраціями, що може призвести до непрозорого способу формування органами місцевої влади переліку об'єктів (заходів), які будуть профінансовані за рахунок коштів субвенції.

Нівелювання прозорості у процесах відбору об'єктів (заходів) фінансування може спричинити виникнення випадків неврахування інтересів територіальних громад або ризику невідповідності затвердженим стратегіям розвитку регіонального значення.

Враховуючи зазначене, запобіжним заходом щодо упередженого формування місцевими державними адміністраціями переліку об'єктів в цілях отримання додаткового бюджетного фінансування може стати проведення публічного відкритого обговорення та голосування відповідною територіальною громадою за кожний окремий об'єкт (захід) місцевого значення.

Зазначене право місцевим органам виконавчої влади надано ст. 37 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», згідно з якою місцеві державні адміністрації є стороною соціального діалогу на територіальному рівні, сприяють розвитку соціального діалогу, відповідно до закону проводять консультації з іншими сторонами соціального діалогу.

Додатково, задля встановлення якісної комунікації між територіальною громадою, державною адміністрацією та комісією в Мінінфраструктури в рамках призначення субвенції, доцільно розглянути варіант надання у пропозиціях інформації про відповідність об'єктів (заходів) фінансування стратегіям регіонального розвитку, як приклад - Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, яку затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695.

Вважаємо, що встановлення прозорого та однозначного механізму призначення форм державної підтримки на місцях дозволить ефективно реалізувати

цілі державного фінансування в регіонах, а також сприяти запобіганню проявам корупції.

Рекомендації НАЗК:

- врегулювати механізм формування пропозицій місцевими державними адміністраціями;
- у проєкті Порядку передбачити положення щодо проведення місцевими державними адміністраціями публічних консультацій під час визначення об'єктів (заходів), які мають бути профінансовані першочергово за рахунок коштів субвенції. Факт проведення консультацій має бути одним із критеріїв при прийнятті рішення про включення пропозиції до проєкту акта Кабінету Міністрів України.

1.3. Положеннями п. 4 проєкту Порядку визначаються напрями спрямування субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію інфраструктурних проєктів та розвиток об'єктів соціально-культурної сфери, з-поміж яких дозволяється фінансування «придбання медичного обладнання, зокрема спеціального призначення», а також «придбання обладнання та комунального транспорту, зокрема спеціального призначення».

Однак використання розробником неоднозначної характеристики об'єктів у вигляді словосполучення «спеціального призначення» дає можливість розширити межі використання зазначених державних коштів, що може стати ризиком невідповідності напрямів фінансування завданням за відповідною бюджетною програмою.

З урахуванням зазначеного підхід, який застосований розробником при формуванні напрямів спрямування субвенції з державного бюджету, є неефективним та таким, що не відповідає одному з принципів бюджетної системи України, який визначено ст. 7 Бюджетного кодексу України, а саме - цільове використання бюджетних коштів.

Рекомендації НАЗК:

- виключити слова «спеціального призначення» в описі напрямів спрямування субвенції;
- визначити в однозначний спосіб напрям спрямування субвенції на «придбання обладнання та комунального транспорту, зокрема спеціального призначення» задля чіткої ідентифікації об'єктів фінансування за відповідним напрямом.

Висновок:

проєкт постанови містить корупціогенні фактори та потребує доопрацювання з урахуванням наведених рекомендацій.

**В.о. Голови Національного агентства
з питань запобігання корупції**

Роман СУХОСТАВЕЦЬ